

**ОКРЕМІ ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ В ОХОРОНІ ЗЕМЕЛЬ
ЗАГАЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ – ПЛЯЖІВ**

Земля – один з основоположних елементів існування людини. Тому, не дивно, що розвиток суспільства та держави, в цілому, тісно пов'язаний із землею. Мусимо визнати, що в Україні існує ряд проблем з використанням земельних ресурсів, який призводить до щорічного зниження якості та наближення до катастрофічних показників даних ресурсів. Саме через це, питання охорони земель є досить актуальним.

Відповідно до законодавства, охорона земель являє собою систему правових, організаційних, економічних, технологічних та інших заходів, спрямованих на раціональне використання земель, запобігання впливу людини, підвищення якості ґрунтів, підвищення продуктивності земель лісового фонду, забезпечення особливого режиму використання земель природоохоронного, оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення [1].

Слід зазначити, що дане визначення поняття охорони має тотожний характер як в ст. 162 ЗК України [2], так і в Законі України «Про охорону земель» це дає підстави стверджувати, що зазначена норма не містить детальної регламентації охорони всіх категорій земель. Ця норма більш зорієнтована на охорону земель сільськогосподарського призначення, що ж стосується правових засад інших категорій-визначає охорону поверхнево та загально.

У даній роботі більш детально розглянуто охорону земель загального користування, а саме пляжів, відповідно до Наказу Державного комітету України із земельних ресурсів «Про затвердження класифікації видів цільового призначення земель» [3].

Керуючись законами: ч. 3 ст. 83 Земельного кодексу України: «до земель загального користування, населених пунктів відносяться майдани, вулиці, проїзди, шляхи, набережні, пляжі, парки, сквери, бульвари, кладовища, місця знешкодження та утилізації відходів тощо».

Та статтею 13 Закону України «Про благоустрій населених пунктів» [4], яка також відносить пляжі до територій загального користування, можна визначити, що законодавство України відносить пляжі до територій загального користування. А це означає, що кожен громадянин України має право загального земле- та водокористування, адже пляж являє собою поєднання акваторії з частиною земельної ділянки, що до неї прилягає, і користування пляжем означає користування і тим і іншим.

Право загального землекористування передбачає безоплатне, без закріплення цих ресурсів за окремими особами і без надання відповідних дозволів їх використання, за винятком обмежень, встановлених законодавством України. Проблемним є те, що в Україні відсутній нормативно-правовий акт, який би регулював питання правового режиму пляжів в Україні.

У зв'язку з цим та зважаючи на усе вищевикладене необхідно розробити комплексний нормативно-правовий акт – Закон України «Про правовий режим пляжів в Україні», в якому чітко будуть закріплені положення, що будуть повністю розкривати питання, пов'язані з нижче згаданими проблемами.

По-перше, даний нормативно-правовий акт має визначати поняття «пляж», охоплюючи всі його ознаки, специфіку і особливості, а також критерії розмежування від інших об'єктів загального землекористування. При цьому необхідно враховувати досвід інших країн, знайти компроміс, порівнявши визначення.

Також варто визнати те, що пляжі часто бувають різними за своїми умовами та властивостями. Деякі з них можуть нести підвищений рівень небезпеки у певний період або в цілому. Дані об'єкти можуть різнитись за корисними якостями. Це є підставою для класифікації пляжів, де особливу увагу призначено порядку доступу до даного об'єкта. Мають бути чітко визначені умови, стан людини, за яких можливий доступ до даного об'єкта, а в яких – ні. Цілком сприятливим буде обмеження відвідування даних місць в несприятливу пору доби, за небезпечних погодних умов. Деяким видам пляжів необхідно надати статус закритих, але при цьому враховувати, що законодавство розглядає пляж як територію загального користування, тому здійснювати ці обмеження необхідно у виняткових випадках.

Важливим питанням є також види об'єктів, які можуть бути розташовані на пляжі, регулювання на законодавчому рівні заходів щодо очищення та підвищення якості на даній території та здійснення заходів та обмежень для забезпечення безпеки відвідувачів. Необхідною є також оперативна інформація про стан води, її температуру, та інші важливі кондиції, з якими користувач зіштовхується на пляжі.

У даному випадку також необхідно прописати на законодавчому рівні випадки стягнення плати з суб'єктів користування. Важливим є забезпечення однозначного трактування даних випадків, запобіжні заходи та санкції за зловживання та порушення, які вчиняються при стягненні плати.

Варто переглянути Правила експлуатації пляжів міста Одеси від 05.04.2007 року, затверджених рішенням Одеської міської ради від 05.04.2007 року № 1133- V. У них передбачені послуги, за яких у використання надаються тапчани, шезлонги, пляжні парасольки, біотуалети, інше.

Важливим принципом буде встановити плату не за факт відвідування території, на якій розташовані платні об'єкти, але лише за умови

скористання ними. Також необхідним буде встановлення пільг для деяких категорій населення з метою забезпечення безпеки й комфорту.

Окремим питанням є встановлення гарантій права загального користування пляжем. Має гарантуватись захист користувачів від незаконного поводження, громадський порядок, безпечні умови, надання медичної допомоги.

Останнім пунктом можна назвати внесення правок до Земельного кодексу України, точніше розкрити поняття загального землекористування, внести уточнення до понять об'єктів, що відносяться до даного виду користування.

Відсутність єдиного трактування норм породжує проблеми, пов'язані з використанням даного об'єкта та ряд інших перешкод, які ускладнюють відвідування пляжів, роблять їх недоступними, небезпечними для відвідування. Саме тому необхідно внести зміни до існуючого законодавства, що реалізує правовий статус пляжів, а також прийняти новий нормативно-правовий акт, а саме – закон.

Список використаних джерел

1. Про охорону земель : Закон України від 19 червня 2003 року № 962-IV // Відомості Верховної Ради. 2003. № 39. Ст. 349.
2. Земельний Кодекс України 25 жовтня 2001 року № 2768-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 3-4. Ст. 27.
3. Про затвердження Класифікації видів цільового призначення земель: наказ Державного комітету України із земельних ресурсів від 23 липня 2010 року № 548 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1011-10>.
4. Про благоустрій населених пунктів : Закон України від 6 вересня 2005 року № 2807-IV // Відомості Верховної Ради України . 2005. № 49. Ст. 517
Науковий керівник: к.ю.н., доцент Годованюк А.Й.